

Machomännens bromance bådar inte gott

Indiens tysta stöd till Ryssland

Narendra Modis Indien har en egen ko i diket i Ukraina. Därför tiger man om Putins och Rysslands grymheter. Indien har nämligen fullt upp med att rensa ut sina egna "ukrainare", de indiska muslimerna, som uppgår till 210 miljoner.

Under kalla kriget förklarade Indien att man gick sin egen väg, utan kompromisser. Landet utkorade sig självt till de alliansfria staternas flaggskepp och avvisade en anslutning till bägge de två stormakternas intresseområden. Sovjetunionen å sin sida hävdade sig vara en naturlig bundsförvant till alla alliansfria stater, det genuint anti-imperialistiska alternativet. Detta alltså på den retoriska nivån.

Hur är läget då idag, när man på goda grunder kan hävda att både Ryssland och Indien snabbt är på väg mot fascism. Historikern Ramachandra Guha är en av Indiens främsta offentliga intellektuella. Han har varnat för att tillämpa fascism-stämpeln alltför lättvindigt. Visst hålls det fortfarande val i landet och Modis ärkenationalistiska Bharatiya Janata Party (Indiska folkpartiet, BJP), har till och med förlorat i en del av dem på delstatsnivå. Ändå anser Guha att med Modi vid rodret i ännu fem–tio år blir Indien ett nytt Putin-Ryssland.

Hur nära förbundna är Ryssland och Indien idag? Den frågan dyker upp när man följer med hur Indien betett sig under kriget i Ukraina. Landet har avhållit sig från att rösta i alla voteringar om frågan i FN.

Modis regering har motiverat sitt röstningsbeteende med strävan till "objektivitet". Ryssland, för sin del, har gång efter annan meddelat att man uppskattar Indiens "opartiska och objektiva" hållning stort.

Det självständiga Indiens uppträdande på den globala scenen får mig att tänka på en historia som min pappa roade mig med när jag var liten. Den handlade om en man som sökte jobb på en cirkus. Mannen påstod att han kunde föreställa världens minsta jätte och världens största dvärg – samtidigt.

*

Är det konstigt om indiernas självbild är extremt kluven och komplex? Kolonialherrarna förödmjukade systematiskt sina underlydande. "Are you British or hippie?" frågade man mig ute på landet i södra Indien på 1970-talet.

Spåren efter den internaliserade övermakten sitter djupt. Om du före 2014, alltså före Modis regim, ville låta förstå att du hörde till den högsta indiska statsmannakasten, skulle du dra ett par Winston Churchill-visdomar eller -vitsar. Strunt i att ärkekolonialisten såg indierna som ett opålitligt gäng med en opålitlig religion. Eller att Churchill med sina åtgärder anses dramatiskt ha förvärrat svälten i Bengalen 1943–44, där cirka tre miljoner människor dog.

När Indien blev självständigt 1947 förde man fram landet som en modell för alla avkoloniserade stater. En mosaik av över 5 500 folk med många olika religioner och en fungerande parlamentarisk demokrati. Det var ju något som bara "civiliserade stater" kunde uppnå?

Jawaharlal Nehru, Indiens första statsminister, hade en mängd med skäl för att hävda, att ”väst” inte tog den ena av Österns två jättar på allvar. Tvärtom, landet diskriminerades och förringades. Man gav inte Indien den ställning som tillkom dem, redan med tanke på landets folkmängd och storlek.

Det kalla krigets bipolära världsordning passade Indien, balansgången mellan supermakterna ökade landets rörelseutrymme. För att förstå varför Indien inte har fördömt Putins anfallskrig, och varför så iögonenfallande många indier från hela det politiska fältet, från extremhinduister till kommunister, fortfarande känner en tacksamhetsskuld till ryssarna, måste vi ta en titt på närhistorien.

*

Nehru hade på 1930-talet rest i Sovjetunionen för att få en modell för hur en planekonomi kunde skapas. De enorma stålkombinaten var för honom den indiska socialismens nya tempel. Som landets första statsminister hörde självförsörjning och en offentlig ekonomi till hans främsta mantra. Man skulle skaka av sig kolonialismen. I den här kampen sågs Sovjetryssland som en pålitlig vän.

Under den första tiden efter självständigheten försökte Indien söka sig till det västliga lägret, men avvisades av Förenta staterna. Orsaken var att landet inte gick med på att begränsa det sovjetiska inflytandet inom landets försvarssystem.

Sovjetunionen fascinerade indierna. Landet var – och är det fortfarande för somliga – något stort och mäktigt, något som också Indien skulle vilja vara. I synnerhet i Kerala som många gånger har letts av ”kokoskommunisterna”, är Lenin ett vanligt dopnamn. Du kan också stöta på Stalin, Gagarin, Teresjkova, Brezjnev och Pravda. I fjol rapporterade tidningarna i Kerala om herr Engels bröllop, där också hans bästa kompisar Marx, Lenin och Ho Chi Minh var med. I Tamil Nadu, för sin del, gifte sig den lokala kommunistledarens son Socialism. På plats fanns också hans bröder Communism och Leninism samt den senares fem månader gamla son Marxism.

I tiden bodde jag i ett hus i Helsingfors som Lenin hade bott i 1910, för övrigt under namnet Weber. I Indien gav det tilläggsöng och tack vare dem ställde många upp för intervjuer, i synnerhet i den

kommuniststyrda delstaten Kerala.

”Lovar du att ta mig till ryska gränsen om jag kommer och hälsar på i Finland”, frågade Nehru-socialister ur seniorkasten och många slags marxister. Ett vintrigt Joensuu var ett ”Zjivagoland” för en professor i kvinnoforskning som definierade sig som marxist-leninist. Strax efter att Modi kom till makten visade hon sig vara en socialist som stödde Mahatma Gandhis och Nehrus Kongressparti. Den indiska demokratin måste försvaras mot fascismen, menade hon.

För det andra: Sovjetunionen satte käppar i hjulet för försöken i FN att fördöma Indiens ockupationspolitik i Kashmir. Både Indien och Pakistan hade ögonen på Kashmir, en konflikt som förblivit olöst efter att det brittiska Indien upplöstes 1947. Den indiska ledningen hade lovat att kashmirierna ”senare” fritt skulle få avgöra sitt öde genom en folkomröstning. Sovjetunionen såg till att detta ”senare” inte inträffade.

När vi kom till 1970-talet steg världsdelen för ett ögonblick fram på den politiska huvudscenen, när stormakterna drev in i en omfördelning. En gemensam religion räckte inte till för att hålla ihop Pakistan, som skapats för att ge ett ”skyddshem för södra Asiens muslimer”. Som följd av kriget mellan Indien och Pakistan uppstod Bangladesh med Indien som barnmorska. De dåvarande frontlinjerna ser märkliga ut ur dagens perspektiv. Pakistan stöddes av Förenta staterna och Kina, som nyligen funnit varandra via pingpong-diplomati. Indien å sin sida stöddes av Sovjetunionen. Bottnet föll ur den indiska alliansfriheten år 1971 när man ingick en militär samarbets- och biståndspakt med Sovjet.

Som en följd av att Bangladesh skapades flydde tio miljoner östbengaler för sitt liv, till Indien.

Nyheter från Kopli, Tallinn.

Neutral icke-Modi-tolkning: Tre personer från Svarta havet flyttade i går in i mitt före detta boklager. Putinistisk tolkning: tre nazister har flytt undan fascismen till det Nato-ockuperade Estland. Eftersom Finland inte hör till Nato, täcks jag inte ge en västlig tolkning av saken. Så mycket kan jag berätta, att min granne Lauri har byggt en andra våning i sin lya på 13 kvadratmeter. En mor från Mykolajiv med

två barn blir mina grannar för åtminstone fem månader framåt.

För det tredje var Sovjetunionen Indiens viktigaste vapenlangare. Som mest kom 90 procent av landets militära utrustning därifrån, numera köper denna världens näst största vapenimportör hälften av sitt materiel från Ryssland. Också det är en så stor andel att Indien inte har råd att förarga sin handelspartner.

”Defence Analyst” stod det på namnskylten som tillhörde min framlidne vän S.S. Deora, professor vid Jawaharlal Nehru-universitetet. Om två saker gick våra åsikter isär: Antydde jag att Indien borde ge kashmirierna rätt till självbestämmande, svarade han med att påminna om samernas rättigheter. Och han höll Michail Gorbatsjov ansvarig för den stor-slagna Sovjetunionens undergång. Gorbatsjov kanske inte splittrade unionen, men lät den dock villigt falla sönder. Farlig inspiration för kashmirier och andra indiska folkgrupper med separatistiska intressen.

*

Hur ska det gå för oss nu när Sovjetunionen inte längre finns, jämrade sig indiska kommentatorer i början av 1990-talet. Amerikanerna kommer att kunna hunsas helt enligt eget gottfinnande. Hädanefter kanske vi bara får köpa vapnens u-landsversioner!

Och hur gick det? Indien anade nya geopolitiska strömningar och började närma sig USA. Vi har ägnat oss åt självskadebeteende när vi inte har torts ta den plats på den globala marknaden som rätteligen tillhör oss, deklarerade ledningen för BJP, som hade övertagit styret 1998.

Till BJP:s vallöften hörde att officiellt göra Indien till medlem av kärnvapenklubben. Strax detonerades en bomb, den här gången utan att man brydde sig om att beteckna den som fredlig och ”gandhisk”, som 1974 med den bomb som gick under namnet ”Buddhas leende”. Premiärminister Atal Behari Vajpayee ringde därpå till Bill Clinton och biktade sig: nog förstår ni väl att vi är så illa tvungna att försvara oss mot Kina och Pakistan.

I synnerhet under perioderna med BJP-styre har Indien lidit av stormaktskomplex. Underdånighet gentemot Förenta staterna har varit ett uttryck för

detta. I Indien är offentliga ömhetsbetygelser hårt ransonerade, förutom de kollektiva. År 2008 bekände premiärminister Manmohan Singh, från Kongresspartiet(!), för president George W. Bush att ”alla indier älskar er innerligt”. Detta alltså sagt till en man som några månader tidigare hade förklarat att den globala matkrisen berodde på välbeställda indiars frossande.

*

Öga för öga, tills hela världen blir blind, sa i tider-na den i bomullsmantel svepta M. Gandhi. Jag har studerat internationell politik och kommer ihåg en tentfråga där räckvidden för strategiska och taktiska kärnvapen efterfrågades. Det rätta svaret minns jag inte, men jag grubblar fortfarande på huruvida det fördjupade min förståelse av världsläget.

Jag erkänner att jag lidit av svårartad geopolitisk förvillelse bland annat när det gäller dagens Indien. Det är plågsamt att försöka tillämpa välvillig inlevelse när ett statsöverhuvud talar om nationens intresse men tiger när hans egna stödtrupper kräver utplåning av 210 miljoner muslimer. Ingår inte medborgarnas intressen i nationens?

Jag talar alltså om Narendra Modi, som gång på gång har deklarerat att hela världen avundas världens samvete, det vill säga hans Indien, dess moraliska överlägsenhet.

”Om hinduerna inte vågar ta till vapen kommer muslimerna under de följande tjugo åren att döda 450 miljoner hinduer.” Så här agiterar den extremhinduiska prästen Narsinghanand Sarashwati inför sina trosbröder. Man undrar hur denne i Moskva ut-examinerade kemiingenjör räknade ut att det skulle vara just 450 miljoner? Modi tiger, så han har väl kommit fram till samma siffra.

I extremhinduernas atlas är Pakistan och Bangladesh delar av Akhand Bharat, det odelade Indien, på samma sätt som Ukraina är en del av Putins odelade Ryssland.

Förr eller senare inser de vilsegångna sin dumhet och återvänder till Moder Indien, antingen frivilligt eller som resultat av ett fosterländskt återföreningskrig. Bägge staterna är ju onaturliga skapelser i stil med Östtyskland, menar extremhinduerna.

Om vi till fiendebilden ännu lägger den uppfattning som BJP och dess utomparlamentariska stöd-

organisationer saluför om indiska muslimer som islamistiska terrorister och pakistanier – är det då underligt att Putins tal om Nato-fjärrstyrda ukrainska nazister hittar villigt lyssnande öron.

En del av extremhinduerna jämför Putins utrensningar med Modis strävan att skapa en stor och i möjligaste mån ”ren” hinduisk teokrati. Man bör minnas att Modis BJP har absolut majoritet i parlamentet och att partiet vann fyra av de fem delstatsval som nyligen hölls.

*

För ett ögonblick skjuter jag det extremhinduiska spöket åt sidan och ägnar mig åt geopolitiska fantasier, enligt modell från världens största demokrati. Världens gång ter sig mycket annorlunda sedd från indisk horisont. Ja, mina indiska vänner! Jag vet att inte hela världen befinner sig i krig, inte heller har de tiotals väpnade konflikterna utanför Europa försvunnit någonstans. Om ni tillåter, överlåter jag ändå *whataboutismerna* (också de bästa av dem) till Amnesty, Human Rights Watch och andra organisationer som förtjänstfullt specialiserat sig på området.

Indien försöker hitta sin plats på den världsscenen där USA, Kina och Ryssland innehar huvudrollerna. Där gäller det att akta sig för att göra någon i trion så förnärad att det äventyrar landets stormaktssträvan. Man upplever ett hotfullt, växande tryck bak den kinesiska gränsen, särskilt som Kina ”lånar” sina krafter till Indiens arvförande Pakistan som av historiska skäl är ständigt närvarande i indisk inrikespolitik.

Man räknar med direkt hjälp från Förenta staterna när det gäller att hålla Kina stängd. Indirekt stöd skulle kunna mjölkas ur Ryssland för att mildra de kinesiska maktanspråken.

Därför är det en dålig idé att provocera Ryssland, särskilt nu när det gnolar på samma låt som Kina. Och vad vore väl bättre än att som tack för opartiskhet i FN få köpa rysk olja till kamratpris.

*

”Indian Hindus are With Putin and Russia in Establishing Soviet Union”, ”Leve det enade Ryssland. Leve Indien” Den av organisationen Hindu Sena spridda affischen har här klistrats upp på Pusjkinstatyn i Delhi. Den högerextrema organisationen krävde att Indien i FN skulle försvara Rysslands attack mot Ukraina.

Valet av staty kan verka ironiskt, eftersom Pusjkin själv deporterades från huvudstaden S:t Petersburg i sex år under 1820-talet på grund av sin kritik mot den dåvarande tsarregimen – bland annat till Odessa i Ukraina (där han också står staty).

Som avslutning kan jag konstatera att analyserna på mina indiska favoritsajter förbryllar. Vi som borde vara av samma åsikt om nästan allt. Nu är det svårt att svälja kommentarerna från personer som brukar kritisera Modis politik men nu plötsligt – samtidigt som bilder från förstörelsen efter Putins krigsmaskineri flimrar för ögonen – i Ukraina ser spår av amerikansk imperialism tydligare än de spår Ryssland lämnar efter sig. Då man i samma mening fördömer Rysslands anfall, Natos hegemoniska gester och ukrainska nazistkonspirationer, får det hopkoket om objektivitet att fastna i halsen.

Skulle förresten kanske Stalin kunna förhindra att Indien utvecklas till nästa Ryssland. Stalins parti är det tredje största i det indiska parlamentet. Kanske han kunde lyckas där det gamla regentpartiet Kongresspartiet gått bet, alltså med att ena oppositionen. Jag talar om Tamil Nadus premiärminister M.K. Stalin, som en del av media redan målar upp som Modis främsta utmanare.

MIKKO ZENGER
19.4.2022

ÖVERSÄTTNING:
TRYGVE SÖDERLING
& IKA ÖSTERBLAD